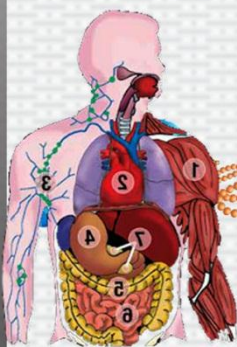
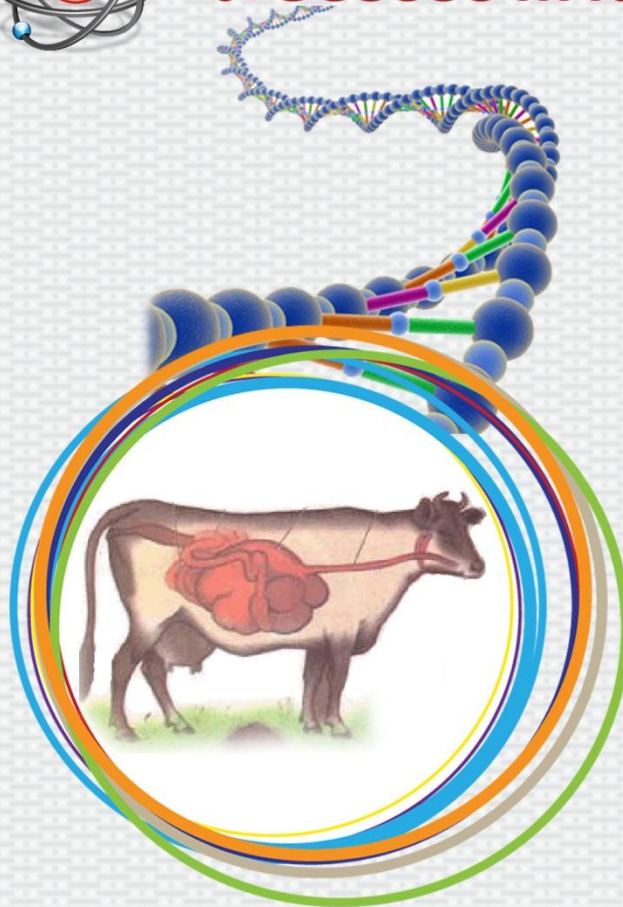

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(5E)

วิชา **วิทยาศาสตร์**

หน่วยการเรียนรู้ : ระบบต่างๆในร่างกายมนุษย์ และสัตว์
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชุดที่ 1 ระบบย่อยอาหารของสัตว์

โดย...นายสังคม เทียบพา
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ
โรงเรียนเมืองสรวงวิทยา อ.เมืองสรวง จ.ร้อยเอ็ด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(5E) วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ ระบบต่างๆ ในร่างกายมนุษย์ และสัตว์ ชุดที่ 1 เรื่อง ระบบย่อยอาหารของสัตว์ จัดทำขึ้น โดย สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้จัดทำได้ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาวิชาจากหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 4 (สสวท.) คู่มือครู หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม เอกสาร และสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่ได้มารวบรวม และเรียบเรียงใหม่ ชุดกิจกรรมนี้ประกอบด้วยคำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรม โครงสร้าง-ของชุดกิจกรรม แบบทดสอบก่อนเรียน ใบเนื้อหาการเรียนรู้ ใบกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบหลังเรียน เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน เฉลยคำตอบใบกิจกรรมการเรียนรู้ เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน เกณฑ์การให้คะแนน-กิจกรรมการเรียนรู้ และแบบบันทึกผลการประเมิน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(5E) วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ ระบบต่างๆ ในมนุษย์ และสัตว์ ประกอบด้วยชุดกิจกรรม จำนวน 10 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 ระบบย่อยอาหารของสัตว์**ชุดที่ 2 ระบบย่อยอาหารของมนุษย์****ชุดที่ 3 ระบบหมุนเวียนเลือดของสัตว์****ชุดที่ 4 ระบบหมุนเวียนเลือดของมนุษย์****ชุดที่ 5 ระบบหายใจของสัตว์****ชุดที่ 6 ระบบหายใจของมนุษย์****ชุดที่ 7 ระบบขับถ่ายของสัตว์****ชุดที่ 8 ระบบขับถ่ายของมนุษย์****ชุดที่ 9 ระบบสืบพันธุ์ของสัตว์****ชุดที่ 10 ระบบสืบพันธุ์ของมนุษย์**

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(5E)นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในรายวิชาวิทยาศาสตร์เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพ ในการนี้ขอขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองสรวงวิทยา ท่านรองผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณะครูและบุคลากรโรงเรียนเมืองสรวงวิทยาทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา และให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี หากมีข้อบกพร่อง หรือข้อเสนอแนะประการใด ผู้จัดทำยินดีน้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณยิ่ง

สังคม เทียบผา

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญรูปภาพ	ค
คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรม	ง
ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้	จ
โครงสร้างของชุดกิจกรรม	ฉ
แบบทดสอบก่อนเรียน(Pre-test)	1
กิจกรรมการเรียนรู้	4
ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 การกินอาหารของสัตว์	6
ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ระบบย่อยอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง	7
ใบเนื้อหาการเรียนรู้ที่ 1 ระบบย่อยอาหารของสัตว์บางชนิด	8
ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 ระบบย่อยอาหารของสัตว์	11
ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 ไชปริศนาระบบย่อยอาหารของสัตว์	12
แบบทดสอบหลังเรียน(Post-test)	13
บรรณานุกรม	16
ภาคผนวก	
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน(Pre-test)	19
แนวคำตอบใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 การกินอาหารของสัตว์	23
แนวคำตอบใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ระบบย่อยอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง	24
เฉลยใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 ระบบย่อยอาหารของสัตว์	25
เฉลยใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 ไชปริศนาระบบย่อยอาหารของสัตว์	26
เกณฑ์การให้คะแนนกิจกรรมการเรียนรู้	27
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน(Post-test)	28
แบบบันทึกผลการประเมิน ชุดกิจกรรมที่ 1	31

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพ	หน้า
ภาพประกอบที่ 1.1 ตั๊กแตน ปลา ไก่ วัว	6
ภาพประกอบที่ 1.2 วิดีทัศน์ เรื่อง ทางเดินอาหารและกระบวนการย่อยอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง	7
ภาพประกอบที่ 1.3 โครงสร้างภายในของพองน้ำ	8
ภาพประกอบที่ 1.4 โครงสร้างทางเดินอาหารของไฮดรา	8
ภาพประกอบที่ 1.5 โครงสร้างทางเดินอาหารของไส้เดือนดิน(ก) และตั๊กแตน(ข)	9
ภาพประกอบที่ 1.6 โครงสร้างทางเดินอาหารของปลา	9
ภาพประกอบที่ 1.7 โครงสร้างทางเดินอาหารของไก่	10
ภาพประกอบที่ 1.8 โครงสร้างทางเดินอาหารของวัว	10

คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้(5E) วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ ระบบต่างๆ ในมนุษย์ และสัตว์ ชุดที่ 1 เรื่อง ระบบย่อยอาหารของสัตว์ ผู้จัดทำได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 4 (ว 22102)

1. ข้อเสนอแนะในการใช้ชุดกิจกรรมที่ 1 ควรใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

2. ส่วนประกอบของชุดกิจกรรมชุดที่ 1 เรื่อง ระบบย่อยอาหารของสัตว์ ประกอบด้วยส่วนประกอบดังนี้

- 2.1 คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรม คำแนะนำสำหรับครู และคำชี้แจงสำหรับนักเรียน
- 2.2 โครงสร้างของชุดกิจกรรม
- 2.3 กิจกรรมการเรียนรู้
- 2.4 แบบทดสอบก่อนเรียน
- 2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ใบเนื้อหาการเรียนรู้ที่ 1 ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 และใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4
- 2.6 แบบทดสอบหลังเรียน
- 2.7 เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน แนวคำตอบและเฉลยใบกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.8 เกณฑ์การให้คะแนนกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.9 แบบบันทึกผลการประเมินชุดกิจกรรม ชุดที่ 1

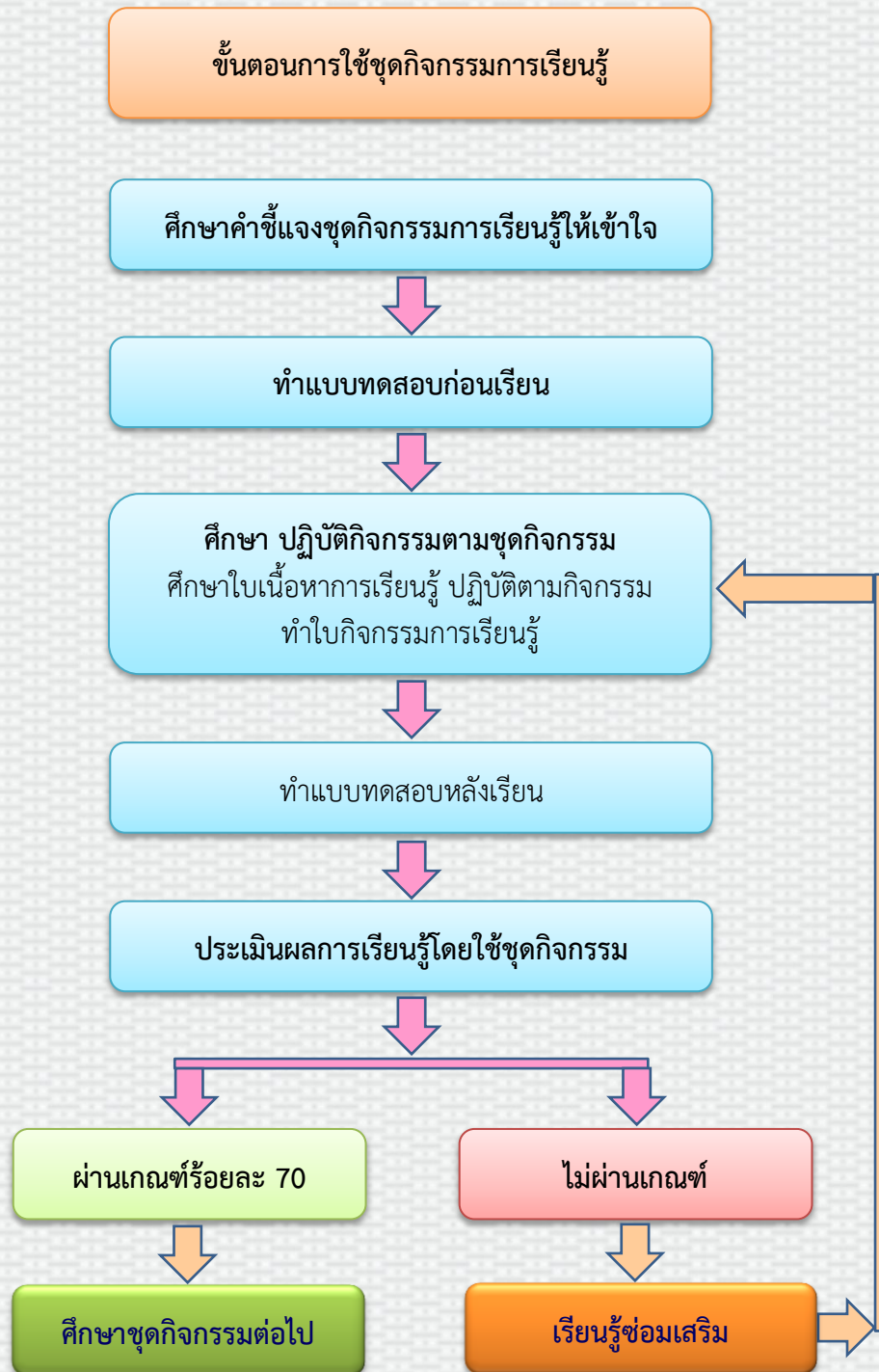
3. คำแนะนำสำหรับครูผู้สอน

- 3.1 ครูผู้สอนควรศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมให้เข้าใจโดยละเอียด
- 3.2 ศึกษาคำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรม และแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจ
- 3.3 จัดเตรียมห้องเรียน สถานที่ สื่อ อุปกรณ์ ใบกิจกรรมการเรียนรู้ ใบเนื้อหาการเรียนรู้ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ให้เพียงพอ เหมาะสม เรียงตามลำดับการใช้ก่อน-หลัง
- 3.4 ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงบทบาทในกิจกรรมการเรียนรู้
- 3.5 ขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ครูควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ควรมีการกระตุ้น เสริมแรง และคอยตอบคำถามหากนักเรียนเกิดข้อสงสัย และเกิดปัญหาในขณะปฏิบัติกิจกรรม พร้อมกับประเมินการทำกิจกรรมในด้านทักษะกระบวนการ และด้านจิตวิทยาศาสตร์
- 3.6 หลังจากนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมครบตามขั้นตอนแล้วครูควรเฉลยกิจกรรม อภิปรายคำตอบร่วมกับนักเรียน แล้วบันทึกผลการประเมินทุกด้านตามเกณฑ์การให้คะแนน และสะท้อนผลให้นักเรียนทราบ

4. คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

- 4.1 ให้นักเรียนรับฟัง และศึกษาคำชี้แจงการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจ
- 4.2 ให้นักเรียนต้องปฏิบัติตามคำชี้แจงในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับอย่างเคร่งครัด
- 4.3 ขั้นตอนการศึกษาชุดกิจกรรม ควรปฏิบัติดังนี้
 - 4.3.1 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ และคำชี้แจงกิจกรรมของการทำกิจกรรมให้เข้าใจ
 - 4.3.2 ทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - 4.3.3 ปฏิบัติกิจกรรมตามชุดกิจกรรม และคำชี้แจงของครูตามลำดับ
 - 4.3.4 ทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
 - 4.3.5 รับฟังการสะท้อนผล หากยังไม่เข้าใจ ควรมีการศึกษาชุดกิจกรรมเพิ่มเติมอีกครั้ง

โครงสร้างของชุดกิจกรรม

สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต

มาตรฐาน

มาตรฐาน ว 1.1 เข้าใจหน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของโครงสร้าง และหน้าที่ของระบบต่างๆ ของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและดูแลสิ่งมีชีวิต

ตัวชี้วัด

อธิบายโครงสร้างและการทำงานของระบบย่อยอาหาร ระบบหมุนเวียนเลือด ระบบหายใจ ระบบขับถ่าย ระบบสืบพันธุ์ของมนุษย์และสัตว์ รวมทั้งระบบประสาทของมนุษย์

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้(K)

นักเรียนระบุ และอธิบายโครงสร้าง หน้าที่ กระบวนการย่อยอาหารของสัตว์บางชนิดได้

ด้านทักษะกระบวนการ(P)

นักเรียนมีทักษะในการแปลความหมายข้อมูลและการสรุป ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล

ด้านจิตวิทยาศาสตร์(A)

นักเรียนมีความสนใจใฝ่รู้ ความมุ่งมั่น และความรับผิดชอบ

สาระสำคัญ

ระบบย่อยอาหาร เป็นกระบวนการที่ทำให้โมเลกุลของอาหารมีขนาดเล็กลงจนสามารถดูดซึมเข้าสู่เซลล์ เพื่อให้ร่างกายนำไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างอวัยวะต่าง ๆ ช่วยให้ ร่างกายสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามปกติสุข ซึ่งสัตว์แต่ละชนิดจะมีโครงสร้างหรืออวัยวะในระบบย่อยอาหาร และกระบวนการย่อยอาหารที่แตกต่างกันออกไป

แบบทดสอบก่อนเรียน

Pre-test

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ
2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในช่องตัวเลือกที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดอธิบายความหมายของการย่อยได้ถูกต้อง

- ก. การเปลี่ยนเนื้อที่ของอาหารให้ลดน้อยลง
- ข. การเปลี่ยนอนุภาคของสารอาหารให้มีขนาดเล็กลง
- ค. การเปลี่ยนสารอาหารให้เป็นพลังงานโดยการสันดาป
- ง. การเปลี่ยนขนาดของชิ้นอาหารให้เล็กลงโดยการเคี้ยว

2. มีทางเดินอาหารไม่สมบูรณ์ มีปาก แต่ไม่มีทวารหนัก อาหารจะผ่านบริเวณปากเข้าไปในช่องลำตัวที่เรียกว่า **ช่องแกสโตรวาสคิวลาร์ (Gastro vascular Cavity)** ซึ่งจะย่อยอาหารที่บริเวณช่องนี้ และกากอาหารจะถูกขับออกทางเดิมคือ ปาก ที่กล่าวมาเป็นสัตว์ในข้อใด

- ก. ฟองน้ำ
- ข. ไฮดรา
- ค. พยาธิตัวแบน
- ง. พยาธิตัวกลม

3. ข้อใดคือบริเวณที่ใช้ในการย่อยอาหารของไฮดรา

- ก. ปาก
- ข. หนวด
- ค. ช่องกลวงภายในลำตัว
- ง. เซลล์บริเวณเยื่อภายในลำตัว

4. ข้อใด ไม่ใช่ อวัยวะที่ช่วยในการย่อยอาหารของปลา

- ก. ตับ
- ข. ปาก
- ค. ไส้ตรง
- ง. กระเพาะอาหาร

5. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหารของสัตว์มีกระดูกสันหลัง

- ก. ปาก → หลอดอาหาร → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → ทวารหนัก
- ข. หลอดอาหาร → ปาก → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → ทวารหนัก
- ค. ปาก → กระเพาะอาหาร → หลอดอาหาร → ลำไส้เล็ก → ทวารหนัก
- ง. ปาก → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → หลอดอาหาร → ทวารหนัก

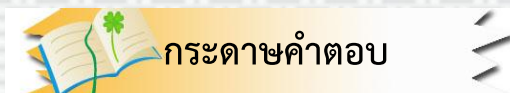

แบบทดสอบก่อนเรียน(ต่อ)

Pre-test

6. ไม่มีกระตุกสั่นหลัง มีทางเดินอาหารสมบูรณ์ เป็นช่องเปิด 2 ทางมีกระเพาะอาหารช่วยในการกรองและบดอาหาร มีต่อมสร้างน้ำย่อย(Digestive gland) มีลักษณะคล้ายนิ้วมือ 8 อัน คือระบบย่อยอาหารของสัตว์ชนิดใด
- ไฮดรา
 - ไก่
 - ปลา
 - ตั๊กแตน
7. อวัยวะในระบบย่อยอาหารของสัตว์ปีกที่มีลักษณะเป็นถุงที่มีผนังกล้ามเนื้อหนา ทำหน้าที่บดอาหารให้ละเอียด(กระเพาะบด) เรียกว่าอะไร
- ตับ
 - กึ้น
 - ถุงพักอาหาร
 - กระเพาะอาหาร
8. สัตว์ในข้อใดมี **ไส้ติ่งขนาดใหญ่** เพื่อช่วยในการย่อยอาหารโดยจุลินทรีย์
- เสือ , แมว
 - วัว , ควาย
 - นก , ไก่
 - ตั๊กแตน , ไส้เดือน
9. สัตว์เคี้ยวเอื้อง จะสำรอกอาหารจากกระเพาะในข้อใดออกมาเคี้ยวเอื้อง
- รูเมน
 - เรติคิวลัม
 - โอมาซัม
 - แอมโบมาซัม
10. กระเพาะอาหารจริงของของสัตว์เคี้ยวเอื้องมีชื่อว่าอะไร
- รูเมน
 - โอมาซัม
 - แอมโบมาซัม
 - เรติคิวลัม

กระดาษคำตอบ

ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ระบบย่อยอาหารของสัตว์
รายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 4 (ว 22102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/..... เลขที่.....

☒ ก่อนเรียน☐ หลังเรียน

คะแนนที่ได้

คะแนนเต็ม

10

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

มาทดสอบความรู้พื้นฐานของเรา
...ก่อนเรียนกันดูนะ...

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement)

1. ให้นักเรียนจัดนั่งเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-8 คน(ตามความเหมาะสมของจำนวนนักเรียน)
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มสังเกตภาพสัตว์ จากนั้นร่วมกันอภิปรายถึงอาหารที่สัตว์แต่ละชนิดกิน อวัยวะหลักที่สำคัญในทางเดินอาหารของสัตว์แต่ละชนิด แล้วบันทึกลงในใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1
3. ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่ม

ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration)

นักเรียนชมวีดิทัศน์ เรื่อง ทางเดินอาหารและกระบวนการย่อยอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง แล้วร่วมกันค้นคว้าเพิ่มเติม

ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดในใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 สรุปองค์ความรู้ของกลุ่ม และส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้น

ขั้นขยายความรู้ (Elaboration)

นักเรียนศึกษาใบเนื้อหาการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ระบบย่อยอาหารของสัตว์บางชนิด จากนั้นร่วมกันอภิปรายกลุ่ม สรุปเป็นผังมโนมติ

ขั้นประเมิน (Evaluation)

นักเรียนทำใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ระบบย่อยอาหารของสัตว์ ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ไขปริศนาระบบย่อยอาหารของสัตว์ และแบบทดสอบหลังเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง ระบบย่อยอาหารของสัตว์

- จุดประสงค์ : 1. นักเรียนระบุ และอธิบายโครงสร้าง หน้าที่ กระบวนการย่อยอาหารของสัตว์บางชนิดได้
2. นักเรียนมีทักษะการจำแนกประเภท แปลความหมายข้อมูลและการสรุป
3. นักเรียนมีความสนใจใฝ่รู้ ความมุ่งมั่น และความรับผิดชอบ

กิจกรรม: ให้นักเรียนทำกิจกรรมตามลำดับดังนี้

ขั้นสร้างความสนใจ(Engagement) ทำกิจกรรมที่ 1 การกินอาหารของสัตว์

ขั้นการสำรวจค้นหา(Exploration) ทำกิจกรรมที่ 2 การย่อยอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง

ขั้นการอธิบายและลงข้อสรุป(Explanation) ทำกิจกรรมที่ 2 การย่อยอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง

ขั้นขยายความรู้(Elaboration) ศึกษาใบเนื้อหาการเรียนรู้ที่ 1 ร่วมกันอภิปรายกลุ่มสรุปเป็นผังมโนมติของกลุ่ม

ขั้นประเมินผล(Evaluation) ทำใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 และแบบทดสอบหลังเรียน

ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

การกินอาหารของสัตว์

คำชี้แจงกิจกรรม : นักเรียนแต่ละกลุ่มสังเกตภาพสัตว์ จากนั้นร่วมกันอภิปรายถึงอาหารที่สัตว์แต่ละชนิดกิน
อวัยวะหลักที่สำคัญในทางเดินอาหารของสัตว์แต่ละชนิด (ขั้นสร้างความสนใจ)

ภาพประกอบที่ 1.1 ตั๊กแตน ปลา ไก่ วัว

ที่มา : <http://neosalon.tk/ledu/zome.php>

<http://research.rae.mju.ac.th/raebase/index.php/knowledge/blog2/fishing-technology/477-inll>

<https://swhappinesss.blogspot.com/2015/02/blog-post.html>

<http://www2.thaieurope.net>

เข้าถึงเมื่อวันที่ : 9 มกราคม 2559

ประเด็นคำถามร่วมอภิปรายกลุ่ม

1. สัตว์ทั้ง 4 ชนิดนี้มีการกินอาหารแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

.....

2. สัตว์ทั้ง 4 ชนิดนี้มีการนำอาหารเข้าสู่ร่างกายเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. สัตว์แต่ละชนิดมีอวัยวะหลัก หรือลักษณะเด่นที่สำคัญในการย่อยอาหารอย่างไร

.....

.....

.....

.....

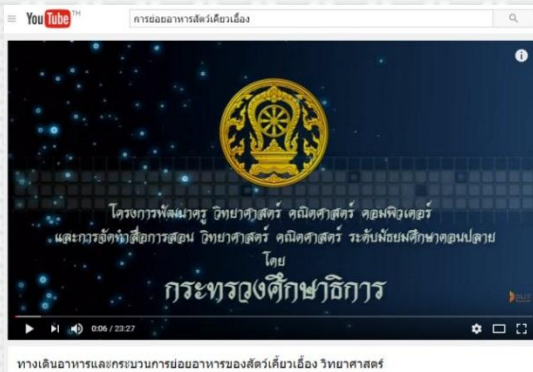
.....

ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

ระบบย่อยอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง

คำชี้แจงกิจกรรม : ให้นักเรียนชมวีดิทัศน์ เรื่อง ทางเดินอาหารและกระบวนการย่อยอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง ผ่าน www.youtube.com ตามลิงค์ด้านล่างภาพ และค้นคว้าเพิ่มเติม (ขั้นสำรวจและค้นหา) จากนั้นร่วมกันอภิปรายกลุ่มตามประเด็นที่กำหนด สรุปองค์ความรู้ของกลุ่ม และส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้น (ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป)

ภาพประกอบที่ 1.2 วีดิทัศน์ เรื่อง ทางเดินอาหารและกระบวนการย่อยอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=KTJihgHq-I0&t=83s> เข้าถึงเมื่อวันที่ : 9 มกราคม 2559

ประเด็นการอภิปรายกลุ่ม

สัตว์เคี้ยวเอื้องมี 4 กระเพาะ จึงเรียกว่า สัตว์ 4 กระเพาะ จริงหรือไม่

.....

.....

.....

ส่วนของกระเพาะรูเมน และเรติคิวลัม มีความสำคัญอย่างไร

.....

.....

.....

การเคี้ยวเอื้องมีประโยชน์ต่อสัตว์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ใบเนื้อหาการเรียนรู้ที่ 1 ระบบย่อยอาหารของสัตว์บางชนิด

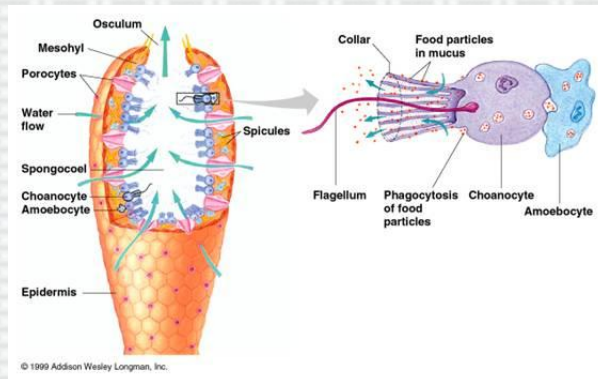
คำชี้แจงกิจกรรม : ให้นักเรียนศึกษาใบเนื้อหาการเรียนรู้ที่ 1 จากนั้นร่วมกันอภิปรายกลุ่ม สรุปเป็นผังโนมิตี (ชั้นขยายความรู้)

การย่อยอาหารของสัตว์บางชนิด

1. การย่อยอาหารของสัตว์บางชนิดที่ไม่มีกระดุกสันหลัง

1.1 การย่อยอาหารของสัตว์ที่ไม่มีทางเดินอาหาร เช่น

ฟองน้ำ แต่มีเซลล์พิเศษอยู่ผนังด้านในของฟองน้ำ เรียกว่า เซลล์ปลอกคอ (Collar Cell) ทำหน้าที่จับอาหาร แล้วสร้างแวคิวโอลอาหาร (Food Vacuole) เพื่อย่อยอาหาร

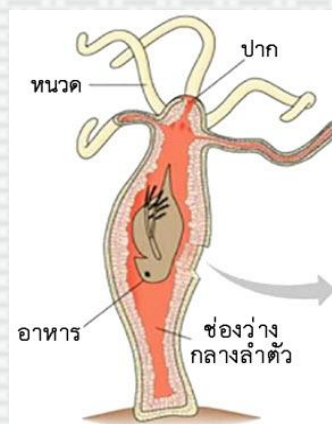

ภาพประกอบที่ 1.3 โครงสร้างภายในของฟองน้ำ

ที่มา : www.mun.ca/biology/scarr/Porifera.htm เข้าถึงเมื่อวันที่ : 10 มกราคม 2559

1.2 การย่อยอาหารของสัตว์บางชนิดที่มีทางเดินอาหารไม่สมบูรณ์ เช่น

ไฮดรา แมงกะพรุน มีปาก แต่ไม่มีทวารหนัก อาหารจะผ่านบริเวณปากเข้าไปในช่องลำตัวที่เรียกว่า ช่องแกสโตรวาสคิวลาร์ (Gastro vascular Cavity) ซึ่งจะย่อยอาหารที่บริเวณช่องนี้ และกากอาหารจะถูกขับออกทางเดิม คือ ปาก

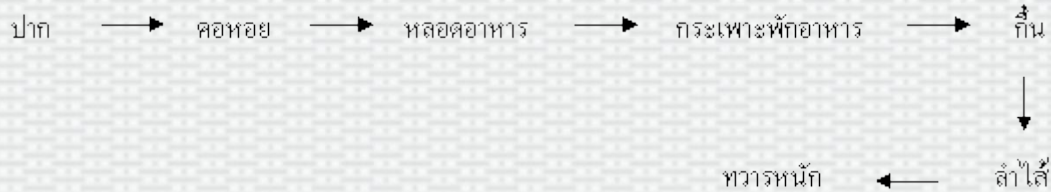
ภาพประกอบที่ 1.4 โครงสร้างทางเดินอาหารของไฮดรา

ที่มา : <http://biology.ipst.ac.th/?p=716> เข้าถึงเมื่อวันที่ : 10 มกราคม 2559

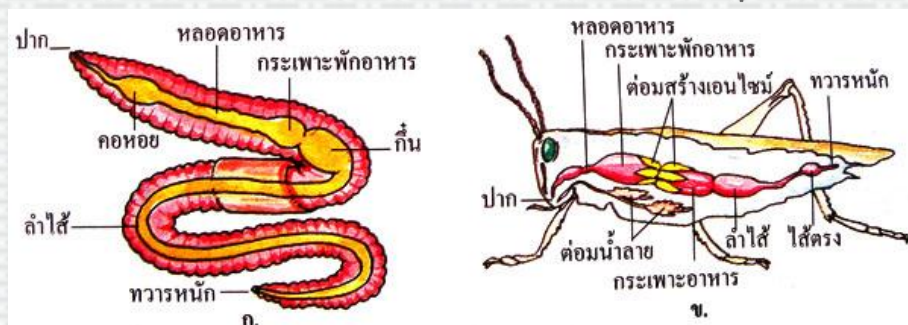
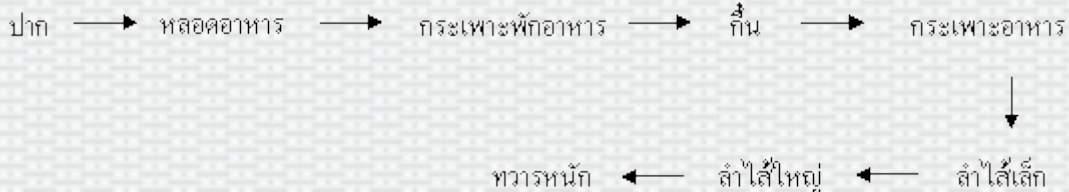

1.3 การย่อยอาหารของสัตว์บางชนิดที่มีทางเดินอาหารสมบูรณ์ เช่น

ไส้เดือนดิน มีทางเดินอาหารเป็นแบบช่องเปิด 2 ทาง ทางเดินอาหารประกอบด้วยปาก ซึ่งอยู่ด้านหน้าของปล้องที่หนึ่ง ต่อนั้นจะเป็นคอหอยมีกล้ามเนื้อช่วยในการสูกิน มีกระเพาะพักอาหาร และมีก้นช่วยในการบิดอาหาร ลำไส้สร้างน้ำย่อยออกมาย่อยอาหาร สารอาหารจะถูกดูดซึมเข้าสู่ระบบเลือด เพื่อลำเลียงไปยังส่วนต่างๆ ของร่างกาย ส่วนสารที่ย่อยไม่ได้ก็จะถูกขับออกทางช่องทวารหนักที่อยู่ทางส่วนท้ายของลำตัวเป็นกากอาหาร

แมลง มีทางเดินอาหารเป็นแบบช่องเปิด 2 ทาง ปากของแมลงมีการเปลี่ยนแปลงและแตกต่างออกไป ให้ความเหมาะสมกับสภาพของอาหารที่แมลงแต่ละชนิดกิน แต่แมลงมีลักษณะพื้นฐานของทางเดินอาหารที่คล้ายกัน มีกระเพาะบดอาหารช่วยในการกรองและบดอาหาร มีต่อมสร้างน้ำย่อย(Digestive gland) มีลักษณะคล้ายนิ้วมือ 8 อัน ยื่นออกมาจากทางเดินอาหารระหว่างก้นและกระเพาะอาหาร

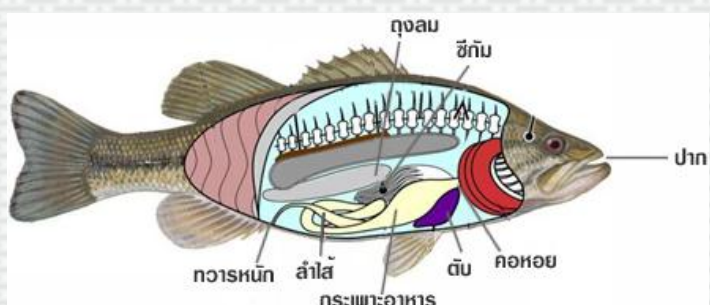
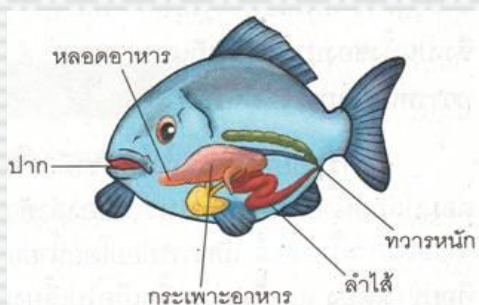

ภาพประกอบที่ 1.5 โครงสร้างทางเดินอาหารของไส้เดือนดิน(ก) และตั๊กแตน(ข)

ที่มา : <http://www.vcharkarn.com/lesson/1083> เข้าถึงเมื่อวันที่ : 10 มกราคม 2559

2. การย่อยอาหารของสัตว์บางชนิดที่มีกระดูสันหลัง

ปลา ทางเดินอาหารของปลาเรียงตามลำดับต่อไปนี้

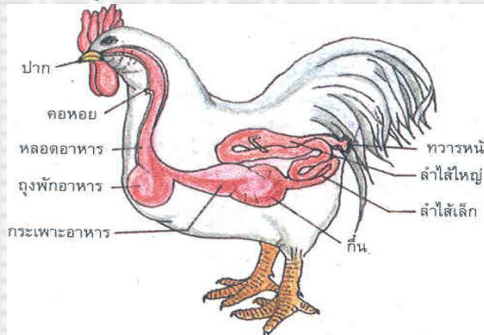

ภาพประกอบที่ 1.6 โครงสร้างทางเดินอาหารของปลา

ที่มา : <http://at-biotech.blogspot.com/2012/12/> เข้าถึงเมื่อวันที่ : 10 มกราคม 2559

สัตว์ปีก(นก เป็ด ไก่) ทางเดินอาหารประกอบด้วยปากซึ่งไม่มีฟัน มีการสร้างมดลูก สำหรับคลุกเคล้าอาหาร มีคอหอยสั้น หลอดอาหารยาว มีถุงพักอาหาร(Crop) ซึ่งทำหน้าที่เก็บอาหารสำรองไว้ย่อยภายหลัง กระเพาะอาหารแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ กระเพาะตอนหน้า ทำหน้าที่สร้างน้ำย่อย และกระเพาะอาหารตอนท้ายเป็นกระเพาะบด ต่อจากกระเพาะบดเป็นลำไส้เล็ก ลำไส้ใหญ่ และทวารหนัก

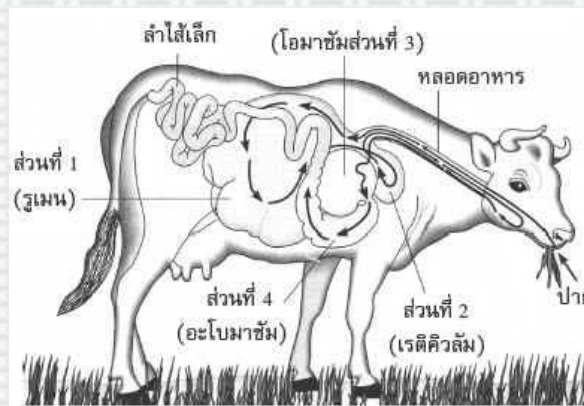
ภาพประกอบที่ 1.7 โครงสร้างทางเดินอาหารของไก่

ที่มา : <https://chickens52.wordpress.com> เข้าถึงเมื่อวันที่ : 10 มกราคม 2559

วัว ควาย มีทางเดินอาหารที่ยาวมากๆ จึงทำให้ใช้ระยะเวลาในการย่อยและการดูดซึมสารอาหารนาน กระเพาะอาหารของวัวและควายแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

1. **กระเพาะผ้าขี้ริ้วหรือรูเมน(Rumen)** เป็นกระเพาะอาหารที่มีจุลินทรีย์ พวกแบคทีเรียจำนวนมาก จุลินทรีย์พวกนี้สร้างน้ำย่อย เพื่อย่อยสลายเซลลูโลสจากพืชที่กินเข้าไป และสามารถสารถอาหารออกมาเคี้ยวเอื้องเป็นครั้งคราวเพื่อบดเส้นใยให้ละเอียดจึงเรียกสัตว์พวกนี้ว่า **สัตว์เคี้ยวเอื้อง**
2. **กระเพาะรังผึ้งหรือเรติคิวลัม(Reticulum)** ทำหน้าที่ย่อยนมเมื่อยังเล็กอยู่ และมีจุลินทรีย์เช่นเดียวกับกระเพาะอาหารส่วนรูเมน
3. **กระเพาะสามลิบกลีบหรือโอมาซัม(Omasum)** ทำหน้าที่ผสมและบดอาหาร นอกจากนี้ยังดูดซึม และขับน้ำจากรูเมนอีกด้วย
4. **กระเพาะจริงหรือแอบโมาซัม(Abomasum)** มีการย่อยอาหารและจุลินทรีย์ไปพร้อมๆกัน แล้วจึงส่งต่อไปยังลำไส้เล็กเพื่อย่อยให้สมบูรณ์

เมื่ออาหารผ่านเข้าสู่ลำไส้เล็กตอนต้น จะมีการย่อยโปรตีน ไขมันและแป้งจากน้ำย่อยจากตับอ่อนและน้ำดี จากตับ จากนั้นก็ดูดซึมเข้าสู่ระบบหมุนเวียนต่อไป นอกจากนี้วัว ควายยังมีไส้ติ่งที่มีขนาดใหญ่ ช่วยการย่อยอาหาร โดยจุลินทรีย์ ซึ่งต่างจากสัตว์กินเนื้อที่ไส้ติ่งไม่ได้มีหน้าที่ในการย่อยอาหาร

ภาพประกอบที่ 1.8 โครงสร้างทางเดินอาหารของวัว

ที่มา : <http://www.krusarawut.net/wp/?p=3005> เข้าถึงเมื่อวันที่ : 10 มกราคม 2559

ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 (ขั้นประเมิน) ระบบย่อยอาหารของสัตว์

จุดประสงค์ : นักเรียนระบุ และอธิบายโครงสร้าง หน้าที่ กระบวนการย่อยอาหารของสัตว์บางชนิดได้

คำชี้แจงกิจกรรม : ให้นักเรียนนำกรอบข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ไปเติมลงในผังมโนทัศน์ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

สัตว์มีกระดูกสันหลัง

สัตว์ที่ไม่มีทางเดินอาหาร

สัตว์ที่มีทางเดินอาหารสมบูรณ์

สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง

สัตว์ที่มีทางเดินอาหารไม่สมบูรณ์

สร้างแวคิวโอลอาหาร

มีช่องแกสโตรวาสคูลา

มีกระเพาะอาหาร 4 ส่วน

มีถุงพักอาหาร(Crop)+กระเพาะบด

มีกระเพาะช่วยบดและกรองอาหาร

ระบบย่อยอาหารของสัตว์

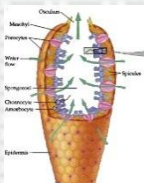
1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

9.....

10.....

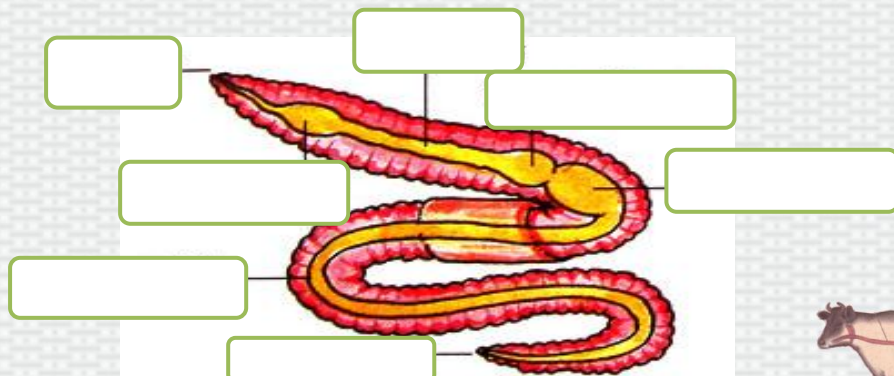
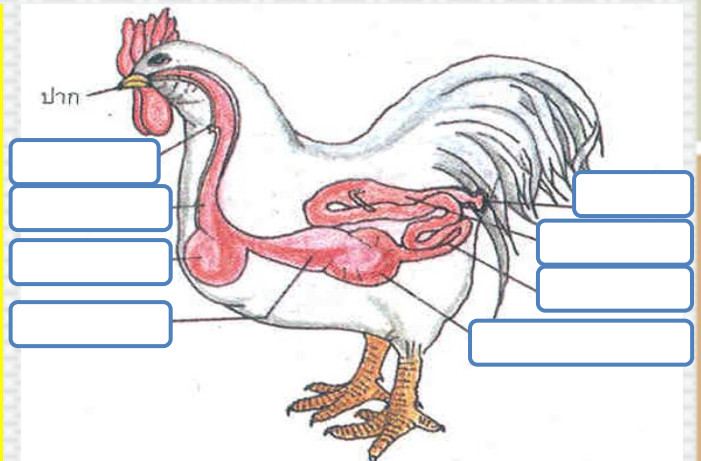
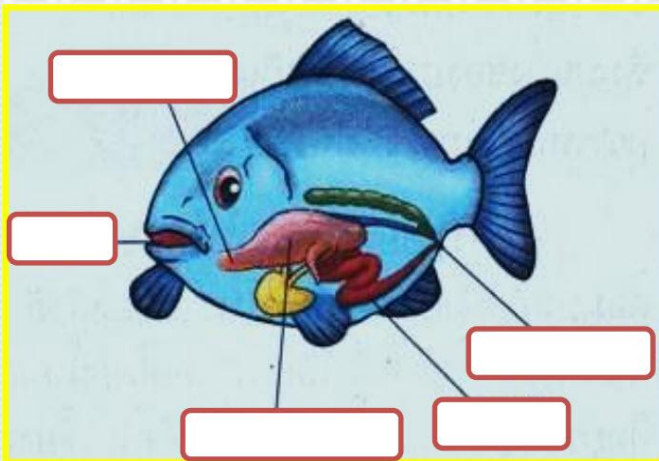
ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 (ขั้นประเมิน)
ไขปริศนาระบบย่อยอาหารของสัตว์

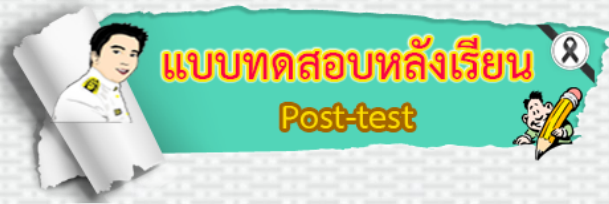
จุดประสงค์ : นักเรียนระบุ และอธิบายโครงสร้าง หน้าที่ กระบวนการย่อยอาหารของสัตว์บางชนิดได้

ตอนที่ 1 คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่ข้อที่มีความสัมพันธ์กันโดยเลือกคำตอบจากด้านขวามือใส่ลงหน้าข้อความ
ทางด้านซ้ายที่สัมพันธ์กันมากที่สุด (10 คะแนน)

1. สัตว์ที่ไม่มีทางเดินอาหาร	ก. วัว
2. ช่องว่างระหว่างลำตัวของไฮดรา	ข. ปลา
3. ชื่อกระเพาะสามสีกของวัว	ค. กิ้ง
4. สัตว์ที่มีทางเดินอาหารไม่สมบูรณ์	ง. ไฮดรา
5. สัตว์ที่มีไส้ต้งขนาดใหญ่ช่วยในการย่อยอาหาร	จ. นก ไก่
6. ชื่อกระเพาะผ้าขี้ริ้วของสัตว์เคี้ยวเอื้อง	ฉ. แกสโตรวาสคิคลาร์
7. สัตว์ที่มีถุงพักอาหาร(Crop)	ช. แอบโอบมาซึม
8. สัตว์น้ำที่มีทางเดินอาหารแบบสมบูรณ์	ซ. ฟองน้ำ
9. ชื่อเรียกกระเพาะหลังของสัตว์ปีก	ณ. โอมาซึม
10. ชื่อกระเพาะจริงของวัว	ญ. รูเมน

ตอนที่ 2 คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนชื่อโครงสร้าง(อวัยวะ)ในระบบย่อยอาหารของสัตว์ตามรูปให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ
2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในช่องตัวเลือกที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว ลงในกระดาษคำตอบ

1. มีทางเดินอาหารไม่สมบูรณ์ มีปาก แต่ไม่มีทวารหนัก อาหารจะผ่านบริเวณปากเข้าไปในช่องลำตัวที่เรียกว่า **ช่องแกสโตรวาสคูลาร์ (Gastro vascular Cavity)** ซึ่งจะย่อยอาหารที่บริเวณช่องนี้ และกากอาหารจะถูกขับออกทางเดิมคือ ปาก ที่กล่าวมาเป็นสัตว์ในข้อใด
 - ก. ฟองน้ำ
 - ข. ไฮดรา
 - ค. พยาธิตัวแบน
 - ง. พยาธิตัวกลม
2. ข้อใด **ไม่ใช่** อวัยวะที่ช่วยในการย่อยอาหารของปลา
 - ก. ตับ
 - ข. ปาก
 - ค. ไส้ตรง
 - ง. กระเพาะอาหาร
3. ข้อใดอธิบายความหมายของการย่อยได้ถูกต้อง
 - ก. การเปลี่ยนเนื้อที่ของอาหารให้ลดน้อยลง
 - ข. การเปลี่ยนอนุภาคของสารอาหารให้มีขนาดเล็กลง
 - ค. การเปลี่ยนสารอาหารให้เป็นพลังงานโดยการสันดาป
 - ง. การเปลี่ยนขนาดของชิ้นอาหารให้เล็กลงโดยการเคี้ยว
4. ข้อใดคือบริเวณที่ใช้ในการย่อยอาหารของไฮดรา
 - ก. ปาก
 - ข. หนวด
 - ค. ช่องกลวงภายในลำตัว
 - ง. เซลล์บริเวณเยื่อบุภายในลำตัว
5. ไม่มีกระดุกสันหลัง มีทางเดินอาหารสมบูรณ์ เป็นช่องเปิด 2 ทางมีกระเพาะอาหารช่วยในการกรองและบดอาหาร มีต่อมสร้างน้ำย่อย(Digestive gland) มีลักษณะคล้ายนิ้วมือ 8 อัน คือระบบย่อยอาหารของสัตว์ชนิดใด
 - ก. ไฮดรา
 - ข. ไก่
 - ค. ปลา
 - ง. ตั๊กแตน

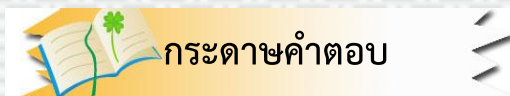

แบบทดสอบหลังเรียน(ต่อ)

Post-test

6. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหารของสัตว์มีกระดูกสันหลัง
- ก. ปาก → หลอดอาหาร → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → ทวารหนัก
 - ข. หลอดอาหาร → ปาก → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → ทวารหนัก
 - ค. ปาก → กระเพาะอาหาร → หลอดอาหาร → ลำไส้เล็ก → ทวารหนัก
 - ง. ปาก → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → หลอดอาหาร → ทวารหนัก
7. สัตว์เคี้ยวเอื้อง จะสำรอกอาหารจากกระเพาะในข้อใดออกมาเคี้ยวเอื้อง
- ก. รูเมน
 - ข. เรติคิวลัม
 - ค. โอมาซัม
 - ง. แอบโมาซัม
8. อวัยวะในระบบย่อยอาหารของสัตว์ปีกที่มีลักษณะเป็นถุงที่มีผนังกล้ามเนื้อหนา ทำหน้าที่บดอาหารให้ละเอียด(กระเพาะบด) เรียกว่าอะไร
- ก. ตับ
 - ข. กิ่ง
 - ค. ถุงพักอาหาร
 - ง. กระเพาะอาหาร
9. กระเพาะอาหารจริงของของสัตว์เคี้ยวเอื้องมีชื่อว่าอะไร
- ก. รูเมน
 - ข. โอมาซัม
 - ค. แอบโอมาซัม
 - ง. เรติคิวลัม
10. สัตว์ในข้อใดมี **ไส้ตั้งขนาดใหญ่** เพื่อช่วยในการย่อยอาหารโดยจุลินทรีย์
- ก. เสือ , แมว
 - ข. วัว , ควาย
 - ค. นก , ไก่
 - ง. ตั๊กแตน , ไส้เดือน

กระดาษคำตอบ

ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ระบบย่อยอาหารของสัตว์
รายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 4 (ว 22102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/..... เลขที่.....

☐ ก่อนเรียน☒ หลังเรียน

คะแนนที่ได้

คะแนนเต็ม

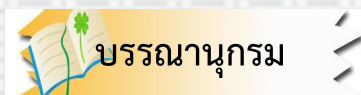
10

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

ตั้งใจทำให้ได้คะแนนเยอะๆ
กว่าสอบก่อนเรียนนะ

ก่องแก้ว พันธกานต์และคณะ. (2556). *สรุปหลักวิทยาศาสตร์ ม.1-ม.2-ม.3*. กรุงเทพฯ : เจริญรัฐ การพิมพ์ .

ประดับ นาคแก้วและคณะ. (2551). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ :

บริษัทสำนักพิมพ์ แม็ค จำกัด.

พัฒนาคุณภาพวิชาการ, สถาบัน. *หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. กรุงเทพฯ :

บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2552.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และคณะ. (2554). *วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. กรุงเทพฯ :

บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ.

ยุพา วรรณยศและคณะ. (2554). *วิทยาศาสตร์ เล่ม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ :

บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท .

วิชาการ, กรม. (2551). *การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลาง-*

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.

_____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

ศึกษาธิการ,กระทรวง. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์*

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี,สถาบัน. (2557). *หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์-*

วิทยาศาสตร์ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 2 . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.

_____. (2554). *คู่มือครู รายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เล่ม 2* .

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.

สมพงศ์ จันทร์โพธิ์ศรี. (2550). *Hi-ED คู่มือเตรียมสอบโอเน็ตและสอบเขามาวิทยาลัย กลุ่มสาระการเรียนรู้-*

วิทยาศาสตร์ . กรุงเทพมหานคร : บริษัท ฐานบัณฑิต จำกัด.

แหล่งอ้างอิงออนไลน์

ไบโโอลจี . (2556). *ระบบย่อยอาหารของสัตว์* . [ออนไลน์] . เข้าถึงได้จาก :

<http://biology.ipst.ac.th/?p=716> (วันที่สืบค้น 5 มกราคม 2559)

วีดีทัศน์ ทางเดินอาหารและกระบวนการย่อยอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง . [ออนไลน์] . เข้าถึงได้จาก :

<https://www.youtube.com/watch?v=KTJihgHq-l0&t=83s> (วันที่สืบค้น 9 มกราคม 2559)

 บรรณานุกรม(ต่อ)**แหล่งอ้างอิงภาพประกอบ**

- ภาพประกอบที่ 1.1 ภาพตักเตน ปลา ไก่ วัว. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก
<http://neosalon.tk/ledu/zome.php>
<http://research.rae.mju.ac.th/raebase/index.php/knowledge/blog2/fishing-technology/477-inll>
<https://swhappinesss.blogspot.com/2015/02/blog-post.html>
<http://www2.thaieurope.net> (9 มกราคม 2559)
- ภาพประกอบที่ 1.2 ภาพวิทัศน์ เรื่อง ทางเดินอาหารและกระบวนการย่อยอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก
<https://www.youtube.com/watch?v=KTJihgHq-l0&t=83s> (9 มกราคม 2559)
- ภาพประกอบที่ 1.3 โครงสร้างภายในของฟองน้ำ. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก
<http://www.mun.ca/biology/scarr/Porifera.htm> (10 มกราคม 2559)
- ภาพประกอบที่ 1.4 โครงสร้างทางเดินอาหารของไฮดรา. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก
<http://biology.ipst.ac.th/?p=716> (10 มกราคม 2559)
- ภาพประกอบที่ 1.5 โครงสร้างทางเดินอาหารของไส้เดือนดิน(ก) และตักเตน(ข). [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก
<http://www.vcharkarn.com/lesson/1083> (10 มกราคม 2559)
- ภาพประกอบที่ 1.6 โครงสร้างทางเดินอาหารของปลา. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก
<http://at-biotech.blogspot.com/2012/12/> (10 มกราคม 2559)
- ภาพประกอบที่ 1.7 โครงสร้างทางเดินอาหารของไก่. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก
<https://chickens52.wordpress.com> (10 มกราคม 2559)
- ภาพประกอบที่ 1.8 โครงสร้างทางเดินอาหารของวัว. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก
<http://www.krutarawut.net/wp/?p=3005> (10 มกราคม 2559)

เฉลย

1. ข้อใดอธิบายความหมายของการย่อยได้ถูกต้อง
 - ก. การเปลี่ยนเนื้อที่ของอาหารให้ลดน้อยลง
 - ข. การเปลี่ยนอนุภาคของสารอาหารให้มีขนาดเล็กลง
 - ค. การเปลี่ยนสารอาหารให้เป็นพลังงานโดยการสันดาป
 - ง. การเปลี่ยนขนาดของชิ้นอาหารให้เล็กลงโดยการเคี้ยว
2. มีทางเดินอาหารไม่สมบูรณ์ มีปาก แต่ไม่มีทวารหนัก อาหารจะผ่านบริเวณปากเข้าไปในช่องลำตัวที่เรียกว่า **ช่องแกสโตรวาสคิวลาร์ (Gastro vascular Cavity)** ซึ่งจะย่อยอาหารที่บริเวณช่องนี้ และกากอาหารจะถูกขับออกทางเดิมคือ ปาก ที่กล่าวมาเป็นสัตว์ในข้อใด
 - ก. ฟองน้ำ
 - ข. ไฮดรา
 - ค. พยาธิตัวแบน
 - ง. พยาธิตัวกลม
3. ข้อใดคือบริเวณที่ใช้ในการย่อยอาหารของไฮดรา
 - ก. ปาก
 - ข. หนวด
 - ค. ช่องกลวงภายในลำตัว
 - ง. เซลล์บริเวณเยื่อภายในลำตัว
4. ข้อใด ไม่ใช่ อวัยวะที่ช่วยในการย่อยอาหารของปลา
 - ก. ตับ
 - ข. ปาก
 - ค. ไส้ตรง
 - ง. กระเพาะอาหาร
5. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหารของสัตว์มีกระดูกสันหลัง
 - ก. ปาก → หลอดอาหาร → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → ทวารหนัก
 - ข. หลอดอาหาร → ปาก → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → ทวารหนัก
 - ค. ปาก → กระเพาะอาหาร → หลอดอาหาร → ลำไส้เล็ก → ทวารหนัก
 - ง. ปาก → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → หลอดอาหาร → ทวารหนัก

เฉลย

แบบทดสอบก่อนเรียน(ต่อ)

Pre-test

6. ไม่มีกระดูกสันหลัง มีทางเดินอาหารสมบูรณ์ เป็นช่องเปิด 2 ทางมีกระเพาะอาหารช่วยในการกรองและบดอาหาร มีต่อมสร้างน้ำย่อย(Digestive gland) มีลักษณะคล้ายนิ้วมือ 8 อัน คือระบบย่อยอาหารของสัตว์ชนิดใด
- ก. ไฮดรา
 - ข. ไก่
 - ค. ปลา
 - ง. ตั๊กแตน
7. อวัยวะในระบบย่อยอาหารของสัตว์ปีกที่มีลักษณะเป็นถุงที่มีผนังกล้ามเนื้อหนา ทำหน้าที่บดอาหารให้ละเอียด(กระเพาะบด) เรียกว่าอะไร
- ก. ตับ
 - ข. กึ้น
 - ค. ถุงพักอาหาร
 - ง. กระเพาะอาหาร
8. สัตว์ในข้อใดมี **ไส้ติ่ง**

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ระบบย่อยอาหารของสัตว์
รายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 4 (ว 22102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/..... เลขที่.....

☒ ก่อนเรียน

☐ หลังเรียน

คะแนนที่ได้

คะแนนเต็ม

10

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1		X		
2		X		
3			X	
4	X			
5	X			
6				X
7		X		
8		X		
9	X			
10			X	

ตรวจสอบคำตอบแล้ว
ทำถูกต้องน่าใจหายเพื่อน ๆ
เก่งมาก...เหมียวๆ

เฉลย/แนวคำตอบกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง ระบบย่อยอาหารของสัตว์

แนวคำตอบใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 การกินอาหารของสัตว์

แนวคำตอบใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ระบบย่อยอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง

เฉลยใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 ระบบย่อยอาหารของสัตว์

เฉลยใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 ไชปริศนาระบบย่อยอาหารของสัตว์

แนวคำตอบ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1
การกินอาหารของสัตว์

ประเด็นคำถามร่วมอภิปรายกลุ่ม

1. สัตว์ทั้ง 4 ชนิดนี้มีการกินอาหารแตกต่างกันอย่างไร

ตั๊กแตน กินพืช ผัก ใบไม้เป็นอาหาร

ปลา กินพืช พืชน้ำ และสัตว์(เช่น แมลง ปลาเล็ก กุ้ง)เป็นอาหาร

ไก่ กินพืช(เช่น หญ้า ผัก ข้าว) และสัตว์(เช่น แมลง หนอน) เป็นอาหาร

วัว กินพืช(เช่น หญ้า ผัก)เป็นอาหาร

2. สัตว์ทั้ง 4 ชนิดนี้มีการนำอาหารเข้าสู่ร่างกายเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

แตกต่างกัน คือ

ตั๊กแตน นำอาหารเข้าทางปาก มีฟันในการบดเคี้ยวก่อนกลืนเข้าสู่ทางเดินอาหาร

ปลา นำอาหารเข้าทางปาก ปลาบางชนิดมีฟันในการบดเคี้ยวก่อนกลืนเข้าสู่ทางเดินอาหาร แต่ปลาบางชนิดไม่มีฟันจะกลืนอาหารทั้งชิ้นเข้าสู่ทางเดินอาหาร

ไก่ นำอาหารเข้าทางปาก ไม่มีฟันในการบดเคี้ยว จะกลืนอาหารทั้งชิ้นเข้าสู่ทางเดินอาหาร

วัว นำอาหารเข้าทางปาก มีฟันในการบดเคี้ยวก่อนกลืนเข้าสู่ทางเดินอาหาร และสามารถสำรอกอาหารออกมาเคี้ยวให้ละเอียดได้อีกครั้ง เรียกว่า สัตว์เคี้ยวเอื้อง

3. สัตว์แต่ละชนิดมีอวัยวะหลัก หรือลักษณะเด่นที่สำคัญในการย่อยอาหารอย่างไร

ตั๊กแตน มีกระเพาะบดอาหารช่วยในการกรองและบดอาหาร มีต่อมสร้างน้ำย่อย ลักษณะคล้ายนิ้วมือ 8 อัน

ปลา มีทางเดินอาหารสมบูรณ์ คือ ปาก คอหอย หลอดอาหาร กระเพาะอาหาร ลำไส้ ทวารหนัก

ไก่ มีการสร้างเมือก สำหรับเคลือบอาหาร มีถุงพักอาหาร(Crop)เก็บอาหารสำรองไว้ย่อยภายหลัง มีกระเพาะอาหารตอนหน้าสร้างน้ำย่อย และกระเพาะตอนท้ายเป็นกระเพาะบด

วัว มีกระเพาะอาหาร 4 ส่วน สามารถสำรอกอาหารออกมาเคี้ยวใหม่ได้ มีไส้ติ่งช่วยการย่อยอาหาร

Like

แนวคำตอบ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2
ระบบย่อยอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง

ประเด็นการอภิปรายกลุ่ม

สัตว์เคี้ยวเอื้องมี 4 กระเพาะ จึงเรียกว่า สัตว์ 4 กระเพาะ จริงหรือไม่

ไม่จริง เพราะ กระเพาะที่ทำหน้าที่ในการย่อยอาหารจริงมีเพียงส่วนเดียว คือ แอบโมาซัม (Abomasum) ซึ่งสามารถสร้างเอนไซม์มาช่วยย่อยอาหารได้เหมือนกระเพาะสัตว์ชนิดอื่น ส่วนอีก 3 ส่วนที่เหลือ คือ รูเมน ตีควิลัม และโอมาซัม ไม่ใช่กระเพาะอาหารจริงที่ทำหน้าที่ย่อยอาหาร

ส่วนของกระเพาะรูเมน และเรติคิวลัม มีความสำคัญอย่างไร

- รูเมน(Rumen) เป็นกระเพาะอาหารที่มีจุลินทรีย์พวกแบคทีเรียจำนวนมาก จุลินทรีย์พวกนี้สร้างน้ำย่อย เพื่อย่อยสลายเซลลูโลสจากพืชที่กินเข้าไป
 - เรติคิวลัม(Reticulum) ทำหน้าที่ย่อยนมเมื่อยังเล็กอยู่ และมีจุลินทรีย์เช่นเดียวกับกระเพาะอาหารส่วนรูเมน
- ***กระเพาะทั้ง 2 ส่วนนี้ เป็นที่พักอาหาร ซึ่งสัตว์สามารถสำรอกอาหารออกมาเคี้ยวเอื้องได้*****

การเคี้ยวเอื้องมีประโยชน์ต่อสัตว์อย่างไร

การเคี้ยวเอื้อง ทำให้ชิ้นอาหารมีขนาดเล็กลง จึงมีโอกาสสัมผัสกับเอนไซม์หรือน้ำย่อยที่จะย่อยได้มากขึ้น อันจะส่งผลให้การย่อยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

Like

เฉลยคำตอบ ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 ระบบย่อยอาหารของสัตว์

จุดประสงค์ : นักเรียนระบุ และอธิบายโครงสร้าง หน้าที่ กระบวนการย่อยอาหารของสัตว์บางชนิดได้

คำชี้แจงกิจกรรม : ให้นักเรียนนำกรอบข้อความที่กำหนดให้ต่อไปนี้ไปเติมลงในผนังโมเดลให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

สัตว์มีกระดูกสันหลัง

สัตว์ที่ไม่มีทางเดินอาหาร

สัตว์ที่มีทางเดินอาหารสมบูรณ์

สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง

สัตว์ที่มีทางเดินอาหารไม่สมบูรณ์

สร้างแวคิวโอลอาหาร

มีช่องแกสโตรวาสคูลา

มีกระเพาะอาหาร 4 ส่วน

มีถุงพักอาหาร(Crop)+กระเพาะบด

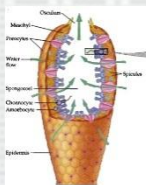
มีกระเพาะช่วยบดและกรองอาหาร

ระบบย่อยอาหารของสัตว์

1. สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง

2. สัตว์มีกระดูกสันหลัง

3. สัตว์ที่ไม่มี ทางเดินอาหาร

6. สร้างแวคิวโอล
อาหาร

4. สัตว์ที่มี ทางเดินอาหาร ไม่สมบูรณ์

7. มีช่องแกส-
โตรวาสคูลา

5. สัตว์ที่มี ทางเดินอาหาร สมบูรณ์

8. มีกระเพาะ
ช่วยบดและ
กรองอาหาร

9. มีถุงพักอาหาร
(Crop)+
กระเพาะบด

10. มีกระเพาะ
อาหาร 4 ส่วน

เฉลยคำตอบ ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

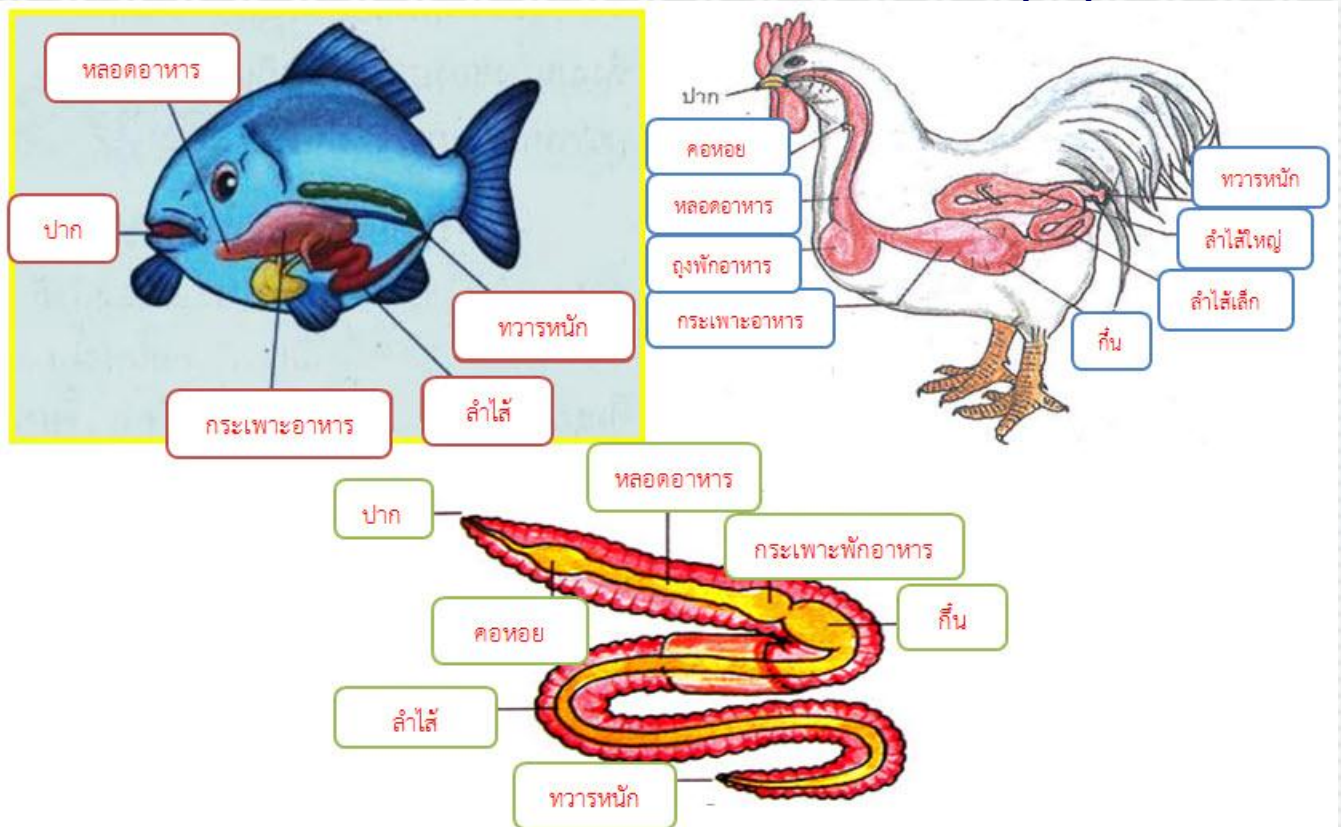
ไขปริศนาระบบย่อยอาหารของสัตว์

จุดประสงค์ : นักเรียนระบุ และอธิบายโครงสร้าง หน้าที่ กระบวนการย่อยอาหารของสัตว์บางชนิดได้

ตอนที่ 1 คำชี้แจง ให้นักเรียนจับคู่ข้อที่มีความสัมพันธ์กันโดยเลือกคำตอบจากด้านขวามือใส่ลงหน้าข้อความทางด้านซ้ายที่สัมพันธ์กันมากที่สุด (10 คะแนน)

ช.... 1. สัตว์ที่ไม่มีทางเดินอาหาร	ก. วัว (ข้อ 5)
จ.... 2. ช่องว่างระหว่างลำตัวของไฮดรา	ข. ปลา (ข้อ 8)
ณ.... 3. ชื่อกระเพาะสามลิบบลิบของวัว	ค. กิ้ง (ข้อ 9)
ง.... 4. สัตว์ที่มีทางเดินอาหารไม่สมบูรณ์	ง. ไฮดรา (ข้อ 4)
ก.... 5. สัตว์ที่มีไส้ติ่งขนาดใหญ่ช่วยในการย่อยอาหาร	จ. นก ไก่ (ข้อ 7)
ญ.... 6. ชื่อกระเพาะผ้าขี้ริ้วของสัตว์เคี้ยวเอื้อง	ฉ. แกสโตรวาสคูลาร์ (ข้อ 2)
จ.... 7. สัตว์ที่มีถุงพักอาหาร(Crop)	ช. แอบโอบมาซัม (ข้อ 10)
ข.... 8. สัตว์น้ำที่มีทางเดินอาหารแบบสมบูรณ์	ซ. ฟองน้ำ (ข้อ 1)
ค.... 9. ชื่อเรียกกระเพาะหลังของสัตว์ปีก	ณ. โอบมาซัม (ข้อ 3)
ช.... 10. ชื่อกระเพาะจริงของวัว	ญ. รูเมน (ข้อ 6)

ตอนที่ 2 คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนชื่อโครงสร้าง(อวัยวะ)ในระบบย่อยอาหารของสัตว์ตามรูปให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

เกณฑ์การให้คะแนนกิจกรรมการเรียนรู้

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดดังนี้ (คะแนนเต็ม 50 คะแนน)

ด้านความรู้ (30 คะแนน)

ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 : ระบบย่อยอาหารของสัตว์ (10 คะแนน)

นำข้อความไปเติมลงในผังมโนทัศน์ได้ถูกต้อง จำนวน 10 ช่อง ช่องละ 1 คะแนน

ใบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 : ไชปริศนาระบบย่อยอาหารของสัตว์ (20 คะแนน)

ตอนที่ 1 : จับคู่ข้อความที่มีความสัมพันธ์กันได้ถูกต้อง จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน

รวมเป็น 10 คะแนน

ตอนที่ 2 : เติมชื่อโครงสร้าง(อวัยวะ)ในระบบย่อยอาหารของสัตว์แต่ละชนิดได้ถูกต้อง

จำนวน 20 ช่อง ช่องละ 0.5 คะแนน รวมเป็น 10 คะแนน

ด้านทักษะกระบวนการ (4 คะแนน)

1. ทักษะแปลความหมายข้อมูลและการสรุป

2 คะแนน

2. ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล

2 คะแนน

ด้านจิตวิทยาศาสตร์ (6 คะแนน)

1. ความสนใจใฝ่รู้

2 คะแนน

2. ความมุ่งมั่น

2 คะแนน

3. ความรับผิดชอบ

2 คะแนน

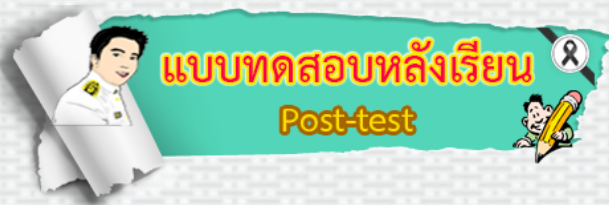
2 คะแนน หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกมาก

1.5 คะแนน หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกปานกลาง

1 คะแนน หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกน้อย

เฉลย

1. มีทางเดินอาหารไม่สมบูรณ์ มีปาก แต่ไม่มีทวารหนัก อาหารจะผ่านบริเวณปากเข้าไปในช่องลำตัวที่เรียกว่า **ช่องแกสโตรวาสคูลาร์ (Gastro vascular Cavity)** ซึ่งจะย่อยอาหารที่บริเวณช่องนี้ และกากอาหารจะถูกขับออกทางเดิมคือ ปาก ที่กล่าวมาเป็นสัตว์ในข้อใด
 - ก. ฟองน้ำ
 - ข. ไฮดรา
 - ค. พยาธิตัวแบน
 - ง. พยาธิตัวกลม
2. ข้อใด **ไม่ใช่** อวัยวะที่ช่วยในการย่อยอาหารของปลา
 - ก. ตับ
 - ข. ปาก
 - ค. ไส้ตรง
 - ง. กระเพาะอาหาร
3. ข้อใดอธิบายความหมายของการย่อยได้ถูกต้อง
 - ก. การเปลี่ยนเนื้อที่ของอาหารให้ลดน้อยลง
 - ข. การเปลี่ยนอนุภาคของสารอาหารให้มีขนาดเล็กลง
 - ค. การเปลี่ยนสารอาหารให้เป็นพลังงานโดยการสันดาป
 - ง. การเปลี่ยนขนาดของชิ้นอาหารให้เล็กลงโดยการเคี้ยว
4. ข้อใดคือบริเวณที่ใช้ในการย่อยอาหารของไฮดรา
 - ก. ปาก
 - ข. หนวด
 - ค. ช่องกลวงภายในลำตัว
 - ง. เซลล์บริเวณเยื่อภายในลำตัว
5. ไม่มีกระดูกล้นหลัง มีทางเดินอาหารสมบูรณ์ เป็นช่องเปิด 2 ทางมีกระเพาะอาหารช่วยในการกรองและบดอาหาร มีต่อมสร้างน้ำย่อย(Digestive gland) มีลักษณะคล้ายนิ้วมือ 8 อัน คือระบบย่อยอาหารของสัตว์ชนิดใด
 - ก. ไฮดรา
 - ข. ไก่
 - ค. ปลา
 - ง. ตั๊กแตน

เฉลย

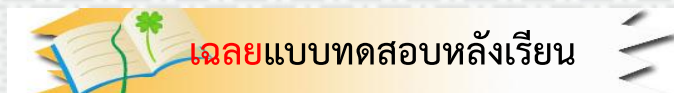
แบบทดสอบหลังเรียน(ต่อ)

Post-test

6. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหารของสัตว์มีกระดูกสันหลัง
- ก. ปาก → หลอดอาหาร → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → ทวารหนัก
ข. หลอดอาหาร → ปาก → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → ทวารหนัก
ค. ปาก → กระเพาะอาหาร → หลอดอาหาร → ลำไส้เล็ก → ทวารหนัก
ง. ปาก → กระเพาะอาหาร → ลำไส้เล็ก → หลอดอาหาร → ทวารหนัก
7. สัตว์เคี้ยวเอื้อง จะสำรอกอาหารจากกระเพาะในข้อใดออกมาเคี้ยวเอื้อง
- ก. รูเมน
ข. เรติคิวลัม
ค. โอมาซัม
ง. แอบโอมาซัม
8. อวัยวะในระบบย่อยอาหารของสัตว์ปีกที่มีลักษณะเป็นถุงที่มีผนังกล้ามเนื้อหนา ทำหน้าที่บดอาหารให้ละเอียด(กระเพาะบด) เรียกว่าอะไร
- ก. ตับ
ข. กึ๋น
ค. ถุงพักอาหาร
ง. กระเพาะอาหาร
9. กระเพาะอาหารจริงของของสัตว์เคี้ยวเอื้องมีชื่อว่าอะไร
- ก. รูเมน
ข. โอมาซัม
ค. แอบโอมาซัม
ง. เรติคิวลัม
10. สัตว์ในข้อใดมี **ไส้ติ่งขนาดใหญ่** เพื่อช่วยในการย่อยอาหารโดยจุลินทรีย์
- ก. เสือ , แมว
ข. วัว , ควาย
ค. นก , ไก่
ง. ตั๊กแตน , ไส้เดือน

ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ระบบย่อยอาหารของสัตว์
รายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 4 (ว 22102) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/..... เลขที่.....

☐ ก่อนเรียน

☒ หลังเรียน

คะแนนที่ได้

คะแนนเต็ม

10

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1		X		
2	X			
3		X		
4			X	
5				X
6	X			
7	X			
8		X		
9			X	
10		X		

เก่งๆกันทุกคนเลย
อย่าลืมกลับมากทบทวนกันอีกทีนะคะ

แบบบันทึกผลการประเมิน ชุดกิจกรรมที่ 1 ระบบย่อยอาหารของสัตว์

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ความรู้			ทักษะ		จิตวิทยาศาสตร์			แบบทดสอบ	รวม	ร้อยละ
		ใบกิจกรรม ที่ 3	ใบกิจกรรม ที่ 4 ตอน 1	ใบกิจกรรม ที่ 4 ตอน 2	แปล ความหมาย	ลงความ เห็น ข้อมูล	สนใจใฝ่รู้	มุ่งมั่น	รับผิดชอบ			
		10	10	10	2	2	2	2	2	10	50	
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												
21												
22												
23												
24												
25												
26												
27												
28												

